

**АНАЛІЗ
ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА РИНКУ ПРАЦІ
ДЛЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ЕКОНОМІЧНА АНАЛІТИКА»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА» У 2023-2024 РОКАХ**

Період дослідження 2023-2024 р., станом на 01.03.2024 р.

В ході підготовки ОПП зі спеціальності 051 «Економіка» проаналізовано стан і тенденції попиту на ринку праці.

Постійна складність зовнішнього середовища, зміни на ринку праці та висока конкуренція на різних рівнях - це фактори, які призводять до зменшення обсягу бізнесу та збільшення безробіття. Ці зміни створюють нові виклики для підготовки економічних аналітиків для компаній. Такі фахівці повинні мати навички обробки та аналізу даних, які допомагають у вирішенні проблем, пов'язаних з оцінкою ринку, попитом та передбаченням тенденцій. Вони також повинні бути здатні розробляти стратегії для виживання та відновлення бізнесу та постійно набувати нових знань завдяки належній науковій підготовці.

Для досягнення поставлених цілей необхідно пересвідчитися у важливості зміни парадигми економічного розвитку підприємств. Ця зміна може бути досягнута через дослідження та аргументоване подання варіантів економічного розвитку, чому відповідає **ПРН 28** «Проводити аналіз та обґрунтовувати напрями розвитку економіки та її суб'єктів на основі об'єктивних економічних законів ринку, методів математичного моделювання динаміки економічних показників і процесів». У даній професійній сфері особливий акцент робиться на віддачі переваги фахівцям, обдарованим не лише практичними навичками, але й обізнаним з методами впровадження технологій обробки даних, комп'ютерних інформаційних систем, чому відповідає **ПРН 26** «Проводити аналітичні дослідження на базі інструментів економетричного, макро-, мікро-, фінансово-економічного аналізу, визначати макро-, мікроекономічні, моделі формування економічної політики та поведінки економічних агентів».

Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Факультет менеджменту та маркетингу

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

Додатковою вимогою є вміння використовувати алгоритмічні методи та об'єктно-орієнтовані технології для програмування економічних завдань, чому відповідають **ПРН 27** «Застосовувати методи економічної аналітики, системного аналізу, теорії ігор, математичної та експериментальної економіки аналізуючи економічні процеси на різних рівнях управління для прийняття оптимальних рішень» та **ПРН 29** «Використовувати методи предикативної аналітики у побудові прогнозних моделей соціально-економічних систем та процесів, встановлювати закономірності їх розвитку». Цей підхід сприяє активізації процесу розвитку економіки та сфери бізнесу, оскільки практичні знання отримують належний теоретичний фундамент і успішно впроваджуються в різних галузях.

Ці актуальні потреби відображені в **цілях ОПП** зі спеціальності 051 «Економіка», а саме **«Метою програми є підготовка, в умовах професійного, інтелектуального, соціального, творчого розвитку особистості, висококваліфікованих фахівців з економічної аналітики, які володіють економічним та аналітичним мисленням, комплексними теоретичними знаннями і практичними навичками з економіки, математичної економіки, економетричного, системного, економічного аналізу, аналітики даних, а також інформаційно-аналітичними технологіями».**

Таблиця 3 – Порівняння кількості вакансій для фахівців з економічної аналітики та економічної кібернетики на сайтах вакансій України (станом на 29.04.2024 року)

Джерело	Кількість вакансій по економічній аналітиці	Кількість вакансій по економічній кібернетиці
DOU.ua	876	3
Djinni	607	0
Robota.ua	1 135	0
Work.ua	416	0
Jobs.ua	44	0

Проаналізувавши провідні портали з пошуку роботи в Україні, можна зробити висновок, що на ринку праці наразі затребуваними є фахівці в галузі економічної аналітики та аналітики даних, зокрема це business analysts, data analysts, BI analysts, product analysts. Серед основних вимог до кандидатів на перелічені посади можна виокремити наступні:

- ❑ уміння здійснювати аналіз даних, продукту за допомогою новітніх методів й технологій та представляти результати проведеного аналізу у зрозумілій аргументованій формі, чому відповідають **ПРН 5** «Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)» та **ПРН 16** «Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки»;
- ❑ уміння використовувати математичний інструментарій для проведення аналізу, чому відповідає **ПРН 8** «Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач»;
- ❑ уміння збирати інформацію та ефективно працювати з великими обсягами інформації, чому відповідає **ПРН 13** «Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники»;
- ❑ уміння використовувати сучасні засоби представлення інформації, чому відповідає **ПРН 19** «Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів».

Найбільш поширеним запитам роботодавців також відповідають **ПРН 25** «Інтерпретувати економічні дані, здійснювати аналітику економічних явищ і процесів використовуючи економетричний, інтелектуальний аналіз, інформаційні та Data Science технології», **ПРН 27** «Застосовувати методи економічної аналітики, системного аналізу, теорії ігор, математичної та експериментальної економіки аналізуючи економічні процеси на різних рівнях управління для прийняття оптимальних рішень» та **ПРН 30** «Застосовувати комп'ютерні системи, програмне забезпечення й інформаційно-аналітичні технології для збирання, обробки й аналізу економічної інформації, проведення аналітичних досліджень».

Таким чином, цілі **ОПП** зі спеціальності 051 «Економіка», а саме *«підготовка в умовах професійного, інтелектуального, соціального, творчого розвитку особистості, висококваліфікованих фахівців з економічної аналітики, які володіють економічним та аналітичним мисленням, комплексними теоретичними знаннями і практичними навичками з економіки, математичної економіки, економетричного, системного, економічного аналізу, аналітики даних, а також інформаційно-аналітичними технологіями»* є релевантними.

Згідно із статистичними даними, наданими аналітичним порталом DOU.ua <https://dou.ua/>, спостерігається зростання попиту на фахівців у сфері аналітики даних, таких як data scientists, data engineers, data analysts, CV/ML/DL/NLP engineers. Порівнюючи ці дані з аналогічним періодом 2020 року, можна відзначити, що попит збільшився на 70% станом на 2023 рік.

Світовий Економічний Форум <https://www.weforum.org/> представив топ-10 ключових навичок, які відповідно до прогнозів будуть найбільш важливими у 2025 році. На першому місці рейтингу знаходиться аналітичне мислення та інноваційність, тоді як друге місце займають активне навчання та стратегії навчання. Навичка комплексного розв'язання проблем, яка раніше лідирувала в списку у 2015 та 2020 роках, тепер посіла третю позицію. Традиційно важливими є критичне мислення, аналіз, креативність, оригінальність та ініціативність. У списку також нововведення - цифрові навички, включаючи використання, моніторинг і контроль технологій, а також технологічний дизайн та програмування. До переліку також включені навички саморегуляції, зокрема стійкість, здатність переносити стрес і гнучкість, а також вміння спілкуватися та впливати на інших - лідерство та соціальний вплив.

Отже, вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів (**ПРН 21**), здатність інтерпретувати економічні дані, здійснювати аналітику економічних явищ і процесів використовуючи економетричний, інтелектуальний аналіз, інформаційні та Data Science технології (**ПРН 25**) та навички застосовувати комп'ютерні системи, програмне забезпечення й інформаційно-аналітичні технології для збирання, обробки й аналізу економічної інформації, проведення аналітичних досліджень (**ПРН 30**) є необхідними.

Показники Міністерства Цифрової Трансформації свідчать про підвищення попиту на фахівців з економічної аналітики та зростання їхнього впливу в галузі економіки. Мстислав Банік — керівник з розвитку електронних послуг у Мінцифри вказав, що після структурних змін у міністерстві, його департамент став відповідати і за впровадження відкритих даних, тож тепер перед командою фахівців стоїть масштабне оновлення Єдиного державного веб-порталу відкритих даних, згідно з опублікованою статтею на українському порталі IT-спільноти DOU.ua <https://dou.ua/lenta/interviews/mstyslav-banik-about-open-data/?from=slider>, де безумовно задіяні економічні аналітики, які здатні:

- інтерпретувати економічні дані, здійснювати аналітику економічних явищ і процесів використовуючи економетричний, інтелектуальний аналіз, інформаційні та Data Science технології (**ПРН 25**);
- демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах (**ПРН 22**);
- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (**ПРН 23**);
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей (**ПРН 24**).

ОПП зі спеціальності 051 «Економіка» безпосередньо затребувані в IT секторі України. Нами проаналізовано попит українських IT компаній на зазначених фахівців, а також загальну кількість вакансій, які пропонуються на основних порталах пошуку роботи для фахівців в галузі економічної аналітики. *Результати аналізу представлено у таблицях далі.*

Таким чином, ОПП зі спеціальності 051 «Економіка» користується попитом на ринку праці. Економічні аналітики сучасного покоління покликані збагатити сучасну промисловість діджиталізацією, автоматизацією рутинних задач та сприяти розвитку бізнесу, що гармонізуватимуться з глобальною діджиталізацією в сучасному світі. Тож робочі можливості для економічних аналітиків можуть бути доволі перспективними та гарантувати стабільну та прибуткову кар'єру в різних сферах діяльності.

